

Norges geologiske undersøkelse

Postboks 6315 Sluppen
7491 TRONDHEIM

DERES REF:

DERES DATO:

SAKSBEHANDLER:
PAUL A. NILSEN LUTNÆS

ARKIVKODE:
2014/2237 432.3

VAR DATO:
20.06.2014

AVSLAG PÅ SØKNAD OM DISPENSASJON FRA FORBUDET MOT LAVTFLYGING OVER VARANGERHALVØYA NASJONALPARK - NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE (NGU)

Vi viser til deres søknad datert 05.05.14. Saken ble behandlet av Varangerhalvøya nasjonalparkstyre i møte den 19.06.14.

Fullstendig saksgang med begrunnelse for vedtaket er vedlagt.

Nasjonalparkstyrets vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 avslås søknaden til Norges geologiske undersøkelse (NGU) om dispensasjon fra forbudet mot lavtflyging i Varangerhalvøya nasjonalpark.

Klageadgang

Nasjonalparkstyrets vedtak kan påklages til Miljøverndepartementet innen 3 uker, jmfør forvaltningslovens §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet, og sendes via nasjonalparkstyret jmfør forvaltningslovens § 32.

Med hilsen

Paul A. Nilsen Lutnæs
nasjonalparkforvalter

Kopi:

Statens naturoppsyn Vadsø	Damsveien 1	9815	Vadsø
Statens naturoppsyn Tana	Tana postgård	9845	Tana
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus	9815	Vadsø
Finnmarkseiendommen	Postboks 133	9811	Vadsø
Båtsfjord kommune	Hindberggt. 18	9990	Båtsfjord
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	Vadsø
Vardø kommune	Postboks 292	9951	Vardø
Nesseby kommune	Rådhuset	9840	Varangerbotn
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim
Reinbeitedistrikt 6/5D	v/Frank Inge Sivertsen, Tangnesveien 7	9840	Varangerbotn

Arkivsaksnr: 2014/2237-0

Saksbehandler: Paul A. Nilsen Lutnæs

Dato: 04.06.2014

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjárgga álbmotmeahccestivra	24/2014	19.06.2014

Søknad om dispensasjon fra forbudet mot lavtflyging over Varangerhalvøya nasjonalpark - Norges geologiske undersøkelse (NGU)

Vedlegg

- 1 Søknad om dispensasjon for lavtflyging

Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjárgga álbmotmeahccestivra - 19.06.2014

Behandling

Innstilling til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 avslås søknaden til Norges geologiske undersøkelse (NGU) om dispensasjon fra forbudet mot lavtflyging i Varangerhalvøya nasjonalpark.

Forvalters tilrådning

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 avslås søknaden til Norges geologiske undersøkelse (NGU) om dispensasjon fra forbudet mot lavtflyging i Varangerhalvøya nasjonalpark.

Søknaden

Norges geologiske undersøkelse (NGU) søker om dispensasjon fra forbudet mot lavtflyging i Varangerhalvøya nasjonalpark, i forbindelse med et geofysisk kartleggingsprogram (se vedlegg). For å oppnå god nok kvalitet på målingene søker NGU om å fly ned til 60 meters høyde over bakken og med 250 meters avstand mellom målelinjene. Lavtflygingen over Varangerhalvøya er planlagt over ca. 90 dager med to fly, i tidsrommet 01.07. – 01.10.2014.

Gjeldende regelverk

Saken er behandlet etter verneforskriftene for Varangerhalvøya nasjonalpark, og etter naturmangfoldloven.

Verneforskriftene

Varangerhalvøya nasjonalpark er vernet fordi den representerer et stort og tilnærmet urørt naturområde. Parken skal bevare den mest arktisk pregete delen av fastlands-Norge, med spesielle landformer og avsetninger etter istida, et plante- og dyreliv med østlige og arktiske innslag, et kjerneområde for fjellrev, og unike samiske kulturminner.

Verneverdiene er nærmere beskrevet på www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya.

Verneforskriftens § 3 punkt 6.1. gir et generelt forbud mot motorferdsel:

"Motorferdsel i nasjonalparken er forbudt på land og vann, og i lufta under 300 meter."

I § 3 punkt 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, mens § 3 punkt 6.3 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del formål.

Lavtflygingen som NGU søker om kommer ikke inn under noen av disse bestemmelsene. Saken må derfor behandles som en søknad om dispensasjon fra vernevedtaket, og vurderes etter naturmangfoldlovens § 48.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens § 7 sier at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Med hjemmel i lovens § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra vernevedtaket dersom det ikke strider mot verneformålet, og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Vurdering av søknaden

Lavtflyging ned til 60 meters høyde med 250 meters avstand mellom målelinjene, i 90 dager med to fly, vil ha stor påvirkning på verneformålet og verneverdiene. Av de punktene som er nevnt i formålsparagrafen til verneforskriften, vil påvirkningene være størst på dyrelivet, våtmarksfugl, friluftsliv og reindrift. Denne vurderingen bygger på kunnskapsgrunnlaget som er presentert i Norges offentlige utredninger (NOU) 2001: 15 «Forsvarets områder for lavflyging». I NOUen blir konsekvenser av lavtflyging grundig behandlet ved en gjennomgang av den tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen. Dette kunnskapsgrunnlaget vurderer nasjonalparkforvalter som tilstrekkelig, og dermed kommer ikke naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet til anvendelse.

Miljøverndepartementet har i en klagesak fra 2013 tatt stilling til hvor omfattende lavtflyging må være før den kommer i strid med verneformålet. Klagesaken gjaldt en søknad fra NGU om lavtflyging for geofysiske undersøkelser i Stabbursdalen nasjonalpark i 2012. Undersøkelsen skulle foregå på samme måte som den omsøkte lavtflygingen på Varangerhalvøya, men omfanget av lavtflygingen i Stabbursdalen var mindre. Totalt var det i Stabbursdalen nasjonalpark snakk om 4 – 5 dagers lavtflyging, med netto flytid på

ca. 20 timer. I den endelige klagebehandlingen slo Miljøverndepartementet i sitt brev datert 04.06.2013 fast at:

«Motorferdsel i dette omfang er etter departementets oppfatning i utgangspunktet i strid med verneformålet, slik at det ikke er hjemmel til å gi dispensasjon for tiltaket etter § 48 første ledd første alternativ».

Som begrunnelse for dette viser departementet til at lavtflygingen vil gi støypåvirkning som er i strid med hensynet til friluftslivet, i tillegg til at det vil være en visuell forstyrrelse. De viser også til at lavtflyging kan påvirke dyre- og fuglelivet negativt. Departementet uttalte også i brevet at mineralleting i verneområder i utgangspunktet anses for å være et tiltak som er i strid med verneformålet.

I søknaden fra NGU for Varangerhalvøya nasjonalpark er omfanget av lavtflyging vesentlig større enn i saken fra Stabbursdalen. Nasjonalparkforvalter vurderer derfor at den omsøkte lavtflygingen vil bidra vesentlig til den samlede belastningen i nasjonalparken, og komme i strid med verneformålet for Varangerhalvøya nasjonalpark. Forvalter kan heller ikke se at det er mulig å gjennomføre undersøkelsene med andre metoder eller teknikker (naturmangfoldloven § 12), eller at det er aktuelt å pålegge NGU utgifter for tiltak som forhindrer eller begrenser skader på naturmiljøet (naturmangfoldloven § 11).

På bakgrunn av vurderingene ovenfor mener nasjonalparkforvalter at vilkårene for å kunne innvilge en dispensasjon etter § 48 første ledd første alternativ ikke er oppfylt.

I Stabbursdalen-saken vurderte Miljøverndepartementet også om det var grunnlag for å gi dispensasjon etter § 48 første ledd tredje alternativ, det vil si om det var *«vesentlige samfunnsmessige interesser»*. Departementet påpekte imidlertid at § 48 første ledd tredje alternativ er gitt et meget snevert anvendelsesområde, både i teori og praksis, og konkluderte med at den ikke kom til anvendelse.

Nasjonalparkforvalter konkluderer på samme måte når det gjelder søknaden for Varangerhalvøya nasjonalpark, og dermed er ingen vilkår for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 oppfylt. Siden ingen av vilkårene er oppfylt, går forvalter ikke inn i en skjønnsmessig vurdering av om dispensasjon bør gis.